

Information om pædiatrisk fagområdeuddannelse og ekspertuddannelse

Udarbejdet af Uddannelsesudvalget under DPS, november 2020

Kort resumé

Den formeliserede efteruddannelse i pædiatri kan i DPS regi forgå som enten en 18 måneder lang fagområdeuddannelse (FOU) eller en 3 årig ekspertuddannelse (EU). Fælles for begge forløb er at det er en prospektiv klinisk uddannelse. Anerkendelsen og diplom gives af Dansk Pædiatrisk Selskab

Ved ansøgning om FOU og EU sendes en samlet ansøgning inkl. uddannelsesprogram, afdelingsbeskrivelser og hensigtserklæringer samt checkliste til Uddannelses Udvalget (UU) på fou@paediatric.dk.

Den nærmere beskrivelse af uddannelserne, inkl. checkliste kan findes på www.paediatric.dk

Ansøgningen skal sendes til UU for FOU senest 2 måneder efter opstart og for EU senest efter 6 måneder fra opstart. Deadlines og tidsrammer herfor kan findes i særskilt dokument på www.paediatric.dk.

Såfremt ansøger ikke har hele uddannelsesforløbet klarlagt, kan der søges om godkendelse af delelementer. Dette skal gøres på samme vis og i det samlede uddannelses program gøres rede for hvorledes det forventes at de resterende elementer kan gennemføres.

Såfremt der ansøges om at få godkendt deltidsansættelse på højt specialiseret funktion skal der som minimum være tale om en ansættelse på 50%.

Ansøgningen skal sendes til UU (på fou@paediatric.dk) og ikke til fagudvalget.

UU vil sørge for sagsbehandling og formidling til fagudvalgene.

UU vurderer de formelle fælles kriterier for uddannelsesforløbet, og fagudvalget vurderer forløbenes faglige indhold. UU og udvalgets sekretær varetager kommunikationen med ansøger.

Generelt om efteruddannelse i pædiatri

Pædiatri er i Danmark et selvstændigt speciale, der dækker alle fagområder. Det er Dansk Pædiatrisk Selskab der vurderer og godkender fagområde- og ekspertuddannelser, da Sundhedsstyrelsen ikke aktuelt anerkender subspecialisering inden for pædiatrien.

Oprettelsen af fagområde- og ekspertuddannelser afspejler Dansk Pædiatrisk Selskabs ønske om et højt fagligt niveau i pædiatrisk efteruddannelse. Selskabet ønsker at fagområdeuddannelsesforløbene sammensættes med inspiration fra retningslinier, der er formuleret i europæisk regi af European Union of Medical Specialists (UEMS) (www.uems.net).

Kompetenceniveauet i FOU er udformet med sigte på, at man efter endt uddannelse kan varetage arbejdet som fagområdeansvarlig på en regionsafdeling inden for det pågældende speciale. Tilsvarende er det for EU med sigte på at den pågældende ekspert kan varetage arbejdsopgaver og funktion på en højt specialiseret afdeling.

Efter afsluttet fagområdeuddannelse er det muligt på et senere tidspunkt at supplere med yderligere 1½ års uddannelse inden for fagområdet og dermed opnå en 3-årig ekspertuddannelse.
..

Såfremt der efter påbegyndt og godkendt 3 årig ekspertuddannelse ønskes at konvertere til en 1½ års fagområdeuddannelse vil dette kræve en vurdering af uddannelses forløbet i fagudvalget idet de to uddannelses modeller har forskelligt formål. Således kan det ikke forventes at 1 års HSF i et 3 årigt forløb kan konverteres til 1 års HSF i et 1½ årigt forløb. Såfremt dette ønskes skal UU ansøges og UU vil formidle den videre sagsbehandling og drøftelse med fagudvalget der er afgørende myndighed.

Det er også muligt at kombinere to fagområdeuddannelser med det formål at kunne varetage ansvaret for begge fagområder på ikke-højtspecialiseret niveau.

DPS har godkendt følgende fagområder:

- Allergologi
- Endokrinologi
- Gastroenterologi, hepatologi og ernæring
- Hæmatologi og onkologi
- Neonatologi
- Nefrologi
- Pulmonologi
- Reumatologi
- Infektionspædiatri
- Neuropædiatri
- Børnekardiologi
- Socialpædiatri
- Akut pædiatri

Ovennævnte anbefalinger og godkendelser er i fortløbende revision.

På paediatrici.dk findes der særskilt information om uddannelsesplaner og program for både FOU og EU. Der findes for hæmatologi og onkologi udelukkende EU.

For at se de europæiske guidelines indenfor de fleste af ovenfor nævnte fagområder:
<http://www.eapaediatrics.eu>

Kompetence til godkendelse af fagområde- og ekspertuddannelse

For at opnå anerkendelse som fagområde- eller ekspertuddannet inden for et pædiatrisk fagområde skal man søge godkendelse af et prospektivt uddannelsesforløb.

Uddannelsesplanen skal godkendes af DPS, dvs. både af Uddannelsesudvalget og det relevante fagudvalg.

Dokumentation for gennemført uddannelse er den godkendte uddannelsesplan og et diplom underskrevet af formanden for DPS og formanden for fagudvalget efter gennemført uddannelse.

Fagområde- og ekspertuddannelse kan kun søges for de af DPS godkendte fagområder, jf. ovenstående liste.

Uddannelsesprogrammets indhold

Uddannelsesprogrammet udarbejdes af den uddannelsessøgende i samarbejde med hovedvejlederen for uddannelsesforløbet og de involverede afdelinger (ledende overlæger og lokale vejledere).

Generelle krav til uddannelsesforløbet for FOU

- Uddannelsen er en 1½-årig klinisk uddannelse efter speciallæge anderkendelse.
- 12 måneder af uddannelsen skal foregå på afdeling med højt specialiseret funktion (HSF) inden for fagområdet. Fagudvalget vurderer (efter den seneste specialeplan) hvilke afdelinger, der har kompetencer på regionsniveau eller højt specialiseret niveau.
- Seks måneder skal foregå på en afdeling med regionsfunktion inden for fagområdet.
- Opholdet på 12 måneder på en HSF skal ligge forud for de 6 måneder på afdelingen med regionsfunktion.
- Der kan ikke afsættes tid til forskning i forløbet
- I den vagtbærende del af ansættelsen skal al den vagtfri del af arbejdstiden finde sted indenfor fagområdet. Uddannelsesprogrammet skal rumme en arbejdsplan, der sandsynliggør, at kravene opfyldes. Arbejdet skal omfatte ambulatorievirksomhed, stuegang og andre aktiviteter som f.eks. specifikke undersøgelses- og behandlingsmetoder indenfor fagområdet, så der erhverves et bredt kendskab til de relevante patientgrupper. Det skal dokumenteres, at patientgrundlaget er tilstrækkeligt til at dække de relevante kliniske problemstillinger og læringsmål.
- Uddannelsen skal have et indhold, der gør den anvendelig på samtlige danske pædiatriske afdelinger, der dækker det specifikke fagområde på ikke højt specialiseret niveau.
- Den uddannelsessøgende superviseres af en hovedvejleder for hele forløbet og lokale vejledere på øvrige afdelinger. Hovedvejlederen skal være ekspert i fagområdet eller på fagligt niveau sidestillet hermed. Den lokale vejleder skal som minimum være fagområdeuddannet eller på fagligt niveau sidestillet hermed. Er der ikke en vejleder med disse kompetencer på den lokale afdeling, kan vejlederopgaven løftes af afdelingens uddannelsesansvarlige overlæge eller ledende overlæge, såfremt man samtidig redegør for hvordan tæt vejledning med hovedvejleder kan opretholdes. Det anbefales at uddannelsessøgende og hovedvejleder har faste uddannelsesdage/vejledningsdage.
- Hovedvejlederen for forløbet, har et særligt ansvar for at hjælpe den uddannelsessøgende med planlægning og facilitering af det overordnede forløb
- Den uddannelsessøgende skal have mulighed for at deltage i kurser og kongresser, der er relevante for fagområdet, dette kan dog ikke stilles som krav.
- Den uddannelsessøgende skal undervise kolleger og evt. andre faggrupper under ansættelsen.
- Den uddannelsessøgende og indholdet af uddannelsen skal fortløbende evalueres af vejlederen. Samtaler ved ansættelse, midtvejs og afslutning i de enkelte ansættelser er minimumskrav. Ved den afsluttende evaluering tager hovedvejlederen stilling til, om den uddannelsessøgende har gennemført uddannelsesprogrammet som planlagt og opnået kompetencerne på forventet niveau. Denne godkendelse skal skriftligt forelægges Uddannelsesudvalget i DPS.
- Der er ikke krav om, at uddannelsesforløbet skal gennemføres inden for 1½ år. De nævnte uddannelseselementer på i alt 1½ år skal blot foreligge.
- Såfremt en ansøger ønsker at gennemføre dele af sin uddannelse i udlandet, er det fagudvalget, der vurderer, hvor mange måneder af en sådan ansættelse, der kan indgå i fagområdeuddannelsesforløbet.

Generelle krav til uddannelsesforløbet for Ekspertuddannelsen

- Uddannelsen er en 3-årig klinisk uddannelse efter speciallæge anderkendelse.
- Minimum 2 år af uddannelsen skal foregå på afdeling med højt specialiseret funktion inden for fagområdet. Fagudvalget vurderer (efter den seneste specialeplan) hvilke afdelinger, der har kompetencer på regionsniveau eller højt specialiseret niveau.
- Op til 12 måneder kan foregå på en anden relevant afdeling eller laboratorium, evt. i udlandet.
- Ved ansættelse på en ikke-pædiatrisk afdeling, skal der redegøres for, hvor stor en del af arbejdsfunktionen, sengetallet og/eller de ambulante kontakter, der er relevante for det specifikke fagområde. I den vagtbærende del af ansættelsen skal al den vagtfri del af arbejdstiden finde sted indenfor fagområdet. Uddannelsesprogrammet skal rumme en arbejdsplan, der sandsynliggør, at kravene opfyldes. Arbejdet skal omfatte ambulatorievirksomhed, stuegang og andre aktiviteter som f.eks. specifikke undersøgelses- og behandlingsmetoder indenfor fagområdet, så der erhverves et bredt kendskab til de relevante patientgrupper. Det skal dokumenteres, at patientgrundlag er tilstrækkeligt til at dække de relevante kliniske problemstillinger og læringsmål.
- Hvis et fagområde omfatter en obligatorisk sideuddannelse, f.eks. kravet om voksen-neurologi i neuropædiatriske forløb, kan gennemførelse af sideuddannelsen før opnået speciallægeanderkendelse godkendes. Dette giver dog ikke mulighed for afkortning af den samlede tid på 3 år for et fagområdeuddannelsesforløb.
- Uddannelsen skal have et indhold, der gør den anvendelig på samtlige danske pædiatriske afdelinger, der dækker det specifikke fagområde.
- Den uddannelsessøgende superviseres af en hovedvejleder for hele forløbet og lokale vejledere på evt. øvrige afdelinger. Vejlederne skal være eksperter i fagområdet eller på fagligt niveau sidestillet hermed. Er der ikke en vejleder med disse kompetencer på den lokale afdeling, kan vejlederopgaven løftes af afdelingens uddannelsesansvarlige overlæge eller ledende overlæge, såfremt man samtidig redegør for hvordan tæt vejledning med hovedvejleder kan opretholdes. Det anbefales at uddannelsessøgende og hovedvejleder har faste uddannelsesdage/vejledningsdage. Hovedvejlederen for forløbet har et særligt ansvar for at sikre at uddannelsesforløbet er et sammenhængende uddannelsesforløb og hjælpe den uddannelsessøgende med planlægning og facilitering af det overordnede uddannelsesforløb
- Under uddannelsen skal der være mulighed for videnskabeligt arbejde under supervision. Kliniske undersøgelser, der ønskes afviklet under uddannelsesforløbet, skal planlægges sammen med vejlederen i løbet af de første 3 mdr. af uddannelsesforløbet. Forskning under det 3 årige forløb må maksimalt udgøre 3 måneder af det samlede uddannelsesforløb.
- Den uddannelsessøgende skal have mulighed for at deltage i kurser og kongresser, der er relevante for fagområdet, dette er dog ikke et krav.
- Den uddannelsessøgende skal undervise kolleger og evt. andre faggrupper under ansættelsen.
- Den uddannelsessøgende og indholdet af uddannelsen skal fortløbende evalueres af vejlederen. Samtaler ved ansættelse, midtvejs og afslutning i de enkelte ansættelser er minimumskrav. Ved den afsluttende evaluering tager hovedvejlederen stilling til, om den uddannelsessøgende har gennemført uddannelsesprogrammet som planlagt og opnået kompetencerne på forventet niveau. Denne godkendelse skal skriftligt forelægges Uddannelsesudvalget i DPS.
- Der er ikke krav om, at uddannelsesforløbet skal gennemføres inden for 3 år.

- Der godkendes delelementer af EU, dog minimum af 1 års varighed. Der gælder samme regler for tidsramme for ansøgning om delelement som ved et fuld uddannelses program.

1. Ansøgning om fagområdeuddannelse

Formelle krav

- Den uddannelsessøgende skal være speciallæge i pædiatri på ansættelsestidspunktet, der kan derved ikke godkendes uddannelseselementer der er foretaget før speciallægeanderkendelse.
- Man kan udelukkende søge om godkendelse af prospektive forløb.
- Ansøgningen skal sendes til DPS' Uddannelsesudvalg på fou@paediatri.dk.
  - senest 2 måneder efter start i forventet forløb for den 18 måneder lange fagområdeuddannelse.
  - senest 6 måneder efter start i forventet forløb for den 3 årige ekspertuddannelse.
- Ved ændring af et uddannelsesforløb gælder ovenstående tidsrammer fortsat. Dvs. ændringerne skal sendes i en ny revideret ansøgning til UU på fou@paediatri.dk, hhv. mindst 2 eller 6 mdr. efter start af reviderede forløb.

Ansøgningens indhold

- **Undgå venligst cpr.nr. og andre personfølsomme oplysninger i ansøgningen (af hensyn til fremsendelse pr. mail og senere opbevaring i Dropbox).**
1. Brev om ansøgning om godkendelse af det beskrevne forløb:
    - a. Beskriv formålet med ansættelsen. Referer gerne til et fagudvalgs målbeskrivelse for uddannelsen i det specifikke fagområde, hvis denne målbeskrivelse er basis for uddannelsesprogrammet og en evt. logbog.
    - b. Brevet skal være underskrevet ansøger samt som minimum hovedvejleder og/eller ledende overlæge på den primære uddannelsesafdeling
  2. Tilsagn om ansættelse fra ledende overlæge på øvrige implicerede afdelinger. Såfremt der er usikkerhed om ansættelser i forløbet (f.eks. manglende endelige ansættelseskontrakter for dele af forløbet), kan ansøgningen indsendes med beskrivelse af det forventede uddannelsesforløb samt hensigtserklæringer fra de involverede afdelinger (evt. som kopi af mailkorrespondance).
  3. Udfyldt checkliste for fagområdeuddannelse (findes på DPS' hjemmeside).
  4. Stillingsbeskrivelse for hver af stillingerne i uddannelsesforløbet (se retningslinier nedenfor). Stillingsbeskrivelsen kan fungere som uddannelsesprogram, hvis den beskriver læringsrammerne, og hvordan målbeskrivelsen kan opfyldes. Alternativt kan henvises til eller benyttes et tidligere godkendt standardiseret uddannelsesforløb.
  5. Evt. CV for ansøger (ikke obligatorisk).

Stillingsbeskrivelserne skal indeholde en beskrivelse af følgende punkter:

- Afdelingsbeskrivelse indeholdende:
  - Beskrivelse af afdelingens struktur og bemanning, patientgrupper, sengeantal og antal af ambulante kontakter

- Afdelingens regionsfunktioner og højt specialiserede funktioner (og for hvilket område)
- Afdelingens stab
- Teamet omkring fagområdet
- Afdelingens patientgrundlag indenfor fagområdet (hovedgrupper og cirkatal)
- Stillingskategori (fx afdelingslægestilling eller overlægestilling)
- Beskrivelse af vagthyppighed
- Beskrivelse af stillingens indhold (arbejdsplan), f.eks. stuegang, ambulatoriefunktion, udførelse af specifikke undersøgelses- og behandlingsmetoder indenfor fagområdet. Hvor stor en del udgør aktiviteter i fagområdet i forhold til øvrige aktiviteter?
- Konferencer (internt i afdelingen og tværfaglige konferencer)
- Samarbejdspartnere
- Deltagelse i kurser og videnskabelige møder. Gives tjenestefrihed med eller uden løn og hvor længe?
- Undervisningsaktivitet (af hvilke grupper og skønsmæssigt hvor mange timer)
- Supervision af andre læger
- Administrativ uddannelse og planlægning af aktivitet i fagområdet (særligt relevant for ansættelsen på ikke højt specialiseret niveau)
- Overordnede fordeling af aktiviteter (rækkefølge) over uddannelsesforløbet. inkl. sammensætningen af vagtfri og vagtbærende ansættelser
- Vejledning og evaluering: hvem der superviserer, hyppighed af evalueringssamtaler (jf. formelle krav ovenfor) etc.
- Beskrivelse af ønskede kompetencer, der skal opnås i de enkelte stillinger, samt hvordan disse skal opnås (med mindre dette fremgår tydeligt af stillingsbeskrivelserne)

Indsendelse af ansøgningen

Ansøgningen indsendes som 2 dokumenter:

- En ansøgning indeholdende samtlige ovenstående elementer. Dokumentet sendes som ét samlet pdf-dokument, som dog ikke må være større end 6 MB.
- Udfyldt checkliste i word-format.

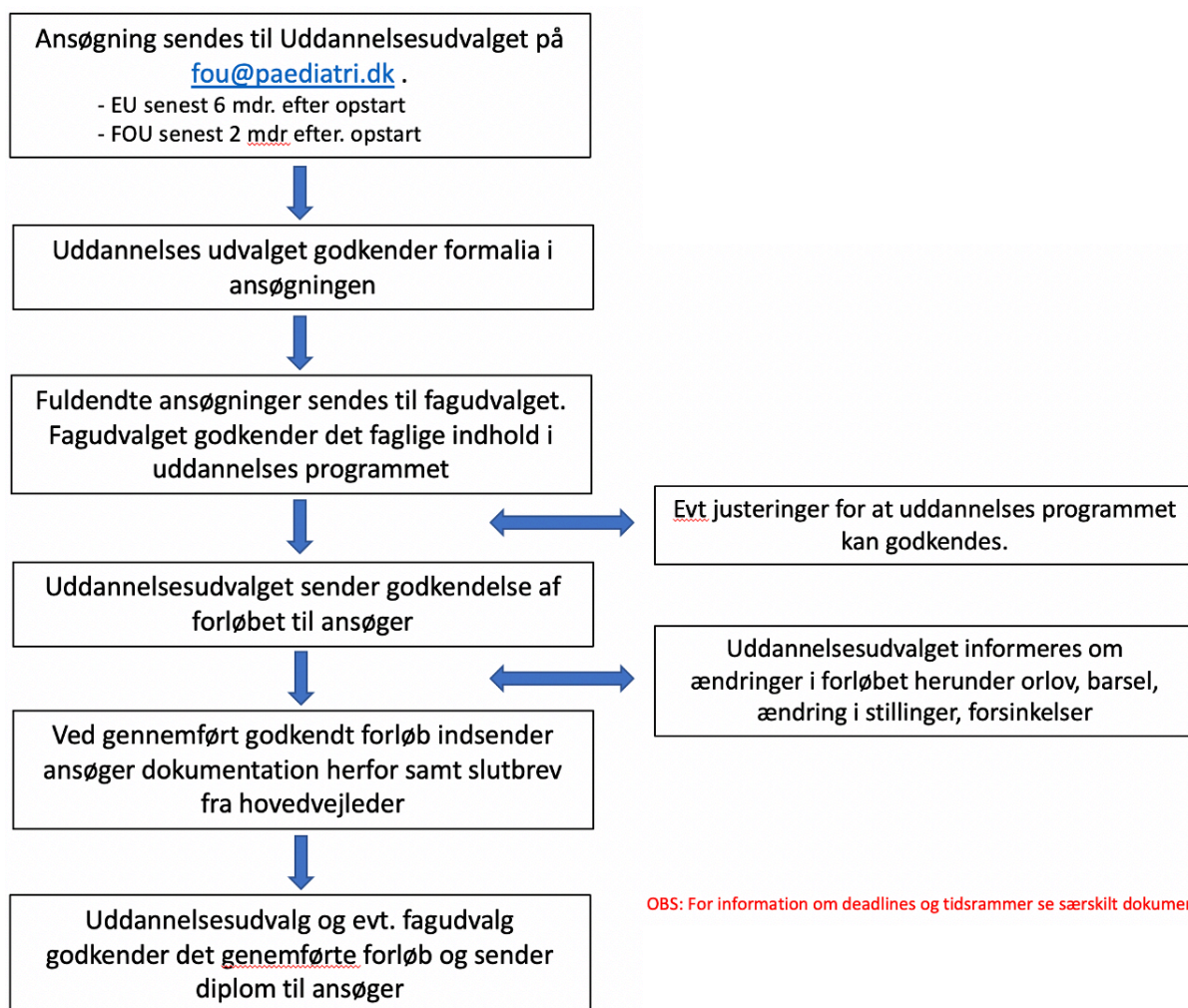
Ansøgningens vej

- Ansøgningen sendes elektronisk til fou@paediatri.dk **senest 2/6 mdr.** efter start i forventet forløb. Det vil være denne dato der vil være gældende fremadrettet. Såfremt ansøgningen ikke er fuldendt vil dette blive meddelt ansøgeren, ansøgeren har herefter 1 måned til at fuldende ansøgningen ellers vil ansøgningen blive henlagt.
UU vil inden for 2 uger efter ansøgningen er fuldendt, sende den til det pågældende fagudvalg. (se i øvrigt generelt om tidsramme og deadlines i særskildt dokument på paediatri.dk)
For sent indsendt ansøgning kan kun godkendes efter indsendelse af dispensationsansøgning til DPS' bestyrelse.
- Uddannelsesudvalget opbevarer ansøgningen og senere korrespondance i en lukket mappe i Dropbox, hvortil kun de ansvarlige for håndtering og sagsbehandling har adgang.
- Der modtages ikke ansøgninger i papirformat.
- Uddannelsesudvalget vurderer om formalia i forhold til, om de generelle retningslinier overholdes, og videresender ansøgningen til det relevante fagudvalg.

- Fagudvalget er ansvarlig for godkendelse af det faglige indhold i uddannelsen: Om det svarer til de nationale retningslinier for fagområdet og svarer til minimums krav i uddannelsesprogrammet.
Det tilstræbes, at fagudvalget senest 2 måneder efter modtagelsen af ansøgningen giver besked til Uddannelsesudvalget og ansøger om følgende: 1) uddannelsesplanen kan godtages som den foreligger, 2) der kræves justeringer før godkendelse 3) udvalget har behov for yderligere tid til at behandle ansøgningen.
I sager, hvor et fagudvalg ikke kan blive enige om, en ansøgning skal godkendes eller ej, kan de udpege en person med anerkendt ekspertise på området til at give en "second opinion". Fagudvalgets afgørelse kan ankes til DPS' bestyrelse.
- Fagudvalget giver besked til Uddannelsesudvalget, som sender formelt brev med godkendelse af forløbet til den uddannelsessøgende.

Flowchart for ansøgningens gang:

Afvigelser

Ikke-fastlagte ansættelser

Såfremt ikke alle dele af uddannelsesforløbet kan sikres ved endelige ansættelseskontrakter på ansøgningstidspunktet, kan der indsendes hensigtserklæringer fra de involverede afdelinger.

Uddannelses forløbene har ikke et maksimum for kronologisk tid og det er ikke et krav at uddannelsen gennemføres på hhv. 18 måneder eller 3 år.

Ansættelse på HSF kan godt være på deltid og ansættelsens kronologiske tid forlænges tilsvarende. Ansættelsen skal minimum være på 50 % for at den kan indgå som led i både FOU og EU.

Såfremt ikke alle ansættelser er tidsmæssigt på plads, kan der godkendes delelementer i uddannelsesforløb.

Såfremt de i ansøgningen beskrevne ansættelser ikke kan gennemføres, må ændringer i uddannelsesforløbet meddeles Uddannelsesudvalget, som ved behov kontakter fagudvalget for evt. ny vurdering af forløbet.

Tidligere opnåede kompetencer

Tidligere opnåede kompetencer kan ikke indgå i uddannelsesforløbet, med mindre der er tale om et allerede godkendt delforløb gennemført på højt specialiseret afdeling (se nedenfor)

Efter 1. juni 2012 gives som hovedregel ikke retrospektiv godkendelse af fagområdeuddannelse. Dispensationsansøgning kan dog fremsendes til DPS' bestyrelse med kopi til Uddannelsesudvalget. Der må dog forventes at skulle være helt særlige årsager hvis et retrospektivt forløb skal godkendes. Immigrerede udenlandske læger uddannelse svt fagområde- eller ekspertuddannelse fra udlandet kan sende ansøgning om anerkendelse af den højt specialiserede del af uddannelsen til Uddannelsesudvalget.

(se desuden nedenstående om ansættelser i udlandet).

Ansættelser i udlandet

Ansættelser i udlandet kan udgøre en større eller mindre del af uddannelsen. Der er samme krav til beskrivelse af kliniske ansættelser i udlandet, men på grund af ukendskab til udenlandske afdelingers struktur og virke, anbefales det at beskrive afdelingernes størrelse, specialiseringsgrad og evt. universitetstilknnytning mere udførligt med henblik på en ordentlig vurdering af ansøgningen.

Under uddannelse

Ændringer i forløbet

Ændringer eller forsinkelser i uddannelsesforløbet skal meddeles Uddannelsesudvalget og kræver ikke ny godkendelse, såfremt de enkelte uddannelseselementer bliver indfriet.

Ændringer i stillingsbeskrivelser eller andre ændringer i uddannelsens indhold skal meddeles Uddannelsesudvalget, som tager stilling til behovet for ny vurdering ved fagudvalget.

Gennemført uddannelsesforløb

Indsendelse af dokumentation

Den uddannelsessøgende eller dennes vejleder indsender dokumentation for gennemført uddannelsesforløb til Uddannelsesudvalget.

Uddannelsesudvalget godkender gennemførelsen af planlagte forløb. Såfremt der er ændringer af det oprindeligt godkendte forløb, kan fagudvalget inddrages med henblik på godkendelse af det samlede forløb.

Der skal indsendes følgende dokumentation for gennemført forløb:

- Indsendelse af brev/mail med vejledergodkendelse af det samlede forløb og opnåede kompetencer
- Evt. logbog med underskrifter
- Checkliste med evt rettelser svarende til det gennemførte forløb

Tilsendelse af diplom

Efter godkendt gennemførelse af den godkendte uddannelsesplan udsteder Uddannelsesudvalget et diplom underskrevet af formanden for DPS' bestyrelse samt af fagudvalgsformanden.

Klagemulighed

Der kan klages over eller søges om dispensation fra afgørelser truffet af Uddannelsesudvalget og fagudvalgene ved indsendelse af anmodning til DPS' bestyrelse.

Revision af regler om fagområdeuddannelse

Ovenstående information er revideret januar og oktober 2020 i henhold til retningslinier udarbejdet af Uddannelsesudvalget under DPS i maj 2011 samt senere vedtagne ændringer.

Ansøgning om godkendelse af kortere delforløb

Der er mulighed for at søge om prospektiv godkendelse af et kortere forløb, med henblik på at dette forløb senere kan udgøre en del af et fuldt fagområdeuddannelsesforløb. Det kan f.eks. dreje sig om en enkeltstående ansættelse ved en højt specialiseret enhed. Sådanne ansættelser kan være svære at opnå, hvorfor DPS har besluttet at godkende sådanne korte forløb på trods af, at der ikke er beskrevet en fuld uddannelsesplan. Der skal som hovedregel ansøges om minimum et års ansættelse.

Uddannelsesudvalget under DPS, nov 2020